

Sgiliau Digidol ar gyfer Treftadaeth:

Gweithio gyda phlant a phobl ifanc ar-lein

Cynhyrchwyd gan Childnet International
ar gyfer Cronfa Dreftadaeth
y Loteri Genedlaethol

Cyflwyniad

Gall treftadaeth gynnig ffyrdd cyffrous ac arloesol i blant a phobl ifanc ddefnyddio eu dychymyg a'u creadigrwydd. Mae'r rhyngwrwyd yn offeryn gwych ar gyfer addysgu a harneisio'r creadigrwydd yma, cyfathrebu ag eraill a rhannu llwyddiannau â'r gymuned ehangach. Gall ymgysylltu â'ch cynulleidfaoedd ar-lein wneud treftadaeth yn fwy cynhwysol ac yn fwy hygyrch i amrywiaeth ehangach o bobl gan gynnwys plant a phobl ifanc. Yn y canllaw yma, byddwn yn defnyddio 'plant a phobl ifanc' i gyfeirio at y rhai o dan 18 oed.

Wrth i'ch sefydliad gyrraedd eich cymunedau presennol neu newydd ar-lein, mae'n allweddol eich bod wedi ystyried diogelwch plant a phobl ifanc ar-lein yn sylfaenol i'ch gweithgarwch digidol – p'un a yw eich sefydliad yn benodol ar gyfer plant a phobl ifanc ai peidio. Mae lefel o risg i bob gweithgaredd ar-lein, a bydd y canllaw yma yn eich helpu i ddeall a rheoli hyn.

Rydym wedi clywed gan fwy na 80 o sefydliadau treftadaeth ledled y DU, sydd wedi dangos ffyrdd rhagorol a chreadigol o ymgysylltu â'u cynulleidfaoedd ac wedi rhoi enghreifftiau effeithiol o arfer gorau i ni o ran diogelu plant a phobl ifanc ar-lein. Gan ddefnyddio ein harbenigedd ein hunain yn ogystal ag arbenigedd y sector treftadaeth, bydd y canllaw yma yn eich cefnogi gyda:

- deall pam mae ystyriaethau diogelwch ar-lein yn hanfodol cyn i chi ddechrau ar eich taith ddigidol, p'un a ydych yn bwriadu ymgysylltu â phlant a phobl ifanc yn uniongyrchol ai peidio
- eich helpu i gymryd rhan mewn gweithgarwch ar-lein sydd mor bleserus a diogel â phosibl i'r cymunedau yr ydych yn gweithio gyda nhw, ac yn enwedig plant a phobl ifanc
- rhestrau gwirio ac adnoddau defnyddiol

“

Rydym yn datblygu sesiynau ar-lein, yn creu cynnwys fideo ac yn creu arddangosfeydd digidol ar-lein i geisio ennyn diddordeb cymaint o bobl â phosibl, gan gynnwys pobl ifanc a phlant.

Cyfeillion Castell Dundonald SCIO

“

Rydym yn sefydliad bach iawn ac rydym wedi gallu cofleidio'r defnydd o dechnoleg a chynnig rhaglenni yr un mor ddiddorol ar-lein ag yr ydym yn ei wneud pan fyddwn yn eu cyflenwi'n bersonol. Un o brif dargedau ein gwaith yw diogelu plant yn y dyfodol a rhoi'r sgiliau angenrheidiol iddynt lywio byd sy'n newid yn barhaus, mae'r ymgysylltu ar-lein yma wedi creu cyfleoedd ar gyfer rhai rhaglenni dyfodol cyffrous iawn.

A Little Learning

“

Ar hyn o bryd rydym yn ymgysylltu â'n haelodau (sydd rhwng 8 ac 17 oed) drwy gynadledda digidol er mwyn i ni allu parhau i ddarparu ein sesiynau a strwythur i fywydau ein haelodau. Byddem fel arfer yn cynnal ein sesiynau misol mewn caffi yn Leeds felly mae gallu cysylltu gyda'n haelodau, sy'n byw ledled gorllewin swydd Efrog, wedi bod yn hwb enfawr i gadw'r clwb yn egniol. Rydym yn arbrofi gydag amrywiaeth o ffyrdd i gyflwyno sesiynau rhyngweithiol, tra'n blaenoriaethu bod yn ddiogel mewn amgylchedd ddigidol.

Clwb Archeolegwyr Ifanc Leeds

Plant a phobl ifanc ar-lein - y risgiau

Mae plant a phobl ifanc yn aml ar flaen y gad o ran technolegau newydd, gan geisio a phrofi llwyfannau, offer a gwasanaethau cyn llawer o oedolion. Maen nhw'n aml yn arwain o ran creu cynnwys a gallant fod yn gynhyrchwyr ac yn llawn dychymyg, yn ddefnyddwyr ac yn gyfathrebwyr.

Fodd bynnag, nid oes gan bob plentyn a pherson ifanc fynediad, gwybodaeth na chyfle cyfartal i dechnoleg a gall hyn yn aml adlewyrchu a rhyngblethu ag anfanteision cymdeithasol eraill. Mae'r ffordd y mae plant a phobl ifanc yn cyrchu ac yn llywio'r rhyngwyd yn rhyngblethu â'u bywydau all-lein mewn ffyrdd arwyddocaol, er enghraifft, p'un a oes ganddynt fynediad at addysg neu gymorth. Yn ogystal â hyn, mae gan rieni a gofalwyr lefelau amrywiol o hyder digidol, gwybodaeth ac amser.

Mae'n bwysig ein bod ni i gyd yn ymwybodol o'r materion sy'n gallu codi gan y gall unrhyw blentyn fod mewn perygl ar-lein. Gallwn grwpio'r risgiau hyn yn bedwar categori allweddol a all ddigwydd ar unrhyw wasanaeth neu blatfform ar-lein fel y cyfryngau cymdeithasol, gemau ar-lein, gwefannau, fforymau, ffrydio byw, fideo-gynadledda neu flogiau.

Rhestr wirio:

- Faint y mae eich staff yn ei wybod ac yn ei ddeall am y risgiau y mae plant a phobl ifanc yn eu hwynebu ar-lein?
- A yw eich sefydliad yn cydnabod diogelwch ar-lein fel mater diogelu?

Dolenni defnyddiol:

Mae gan Childnet [wybodaeth a chynghor i weithwyr proffesiynol](#) ar amrywiaeth o bynciau gan gynnwys seiberfwlio, cyfryngau cymdeithasol, sexting, gemau a ffrydio byw.

Mae Stonewall a Childnet wedi creu [Canllaw ar gefnogi plant LGBT ar-lein](#).

Mae gan yr NSPCC wybodaeth am [gadw plant yn ddiogel ar-lein](#).

[Mae gan Ganolfan Rhyngwyd Diogelach y DU](#) adnoddau diogelwch ar-lein, llinellau cymorth ar gyfer cefnogaeth a chanllawiau ar sut i gymryd rhan mewn ymgyrchoedd ymwybyddiaeth diogelwch ar-lein. cenedlaethol cadarnhaol.

Plant a phobl ifanc ar-lein - y risgiau

Niwed	Disgrifiad ac enghreifftiau	Yr hyn y dylech ei wybod
Ymddygiad	<ul style="list-style-type: none"> • rhoi gwybodaeth bersonol ar-lein fel enw llawn, cyfeiriad, gwybodaeth bersonol arall • postio neu rannu pethau ar-lein ac all-lein, er enghraifft, fod yn annymunol i eraill, neu efallai y byddant yn difaru wedyn • teimlo pwysau neu awydd i 'ffitio mewn', gan beri i bobl ifanc gymryd rhan mewn 'heriau' niweidiol neu anfon cynnwys neu ddelweddau/ fideos amhriodol o'u hunain. 	<p>Mae'n bwysig bod sefydliadau'n modelu ymddygiad da ac yn rhoi cyfleoedd cadarnhaol i blant a phobl ifanc ryngweithio ar-lein ag eraill.</p> <p>Er na ddylem roi'r cyfrifoldeb ar blant a phobl ifanc i 'gadw'n ddiogel' ar-lein, dylent feddu ar sgiliau i fod yn ddiogel wrth dreulio amser ar-lein.</p>
Cynnwys	<ul style="list-style-type: none"> • cynnwys sy'n anghyfreithlon, yn amhriodol o ran oedran neu'n niweidiol megis pornograffi neu ddeunydd treisgar, hunan-niwed a chynnwys hunanladdiad, cynnwys gwahaniaethol e.e. hiliol, homoffobig neu drawsffobig. • cynnwys annibynadwy megis gwybodaeth anghywir neu gamarweiniol 	<p>Gall sefydliadau cymunedol, ieuentid a threftadaeth chwarae rhan bwysig wrth gynorthwyo plant a phobl ifanc i gael gafael ar wybodaeth ddiogel a dibynadwy, a rhoi cymorth a help iddynt os ydynt yn cael gafael ar gynnwys anghyfreithlon neu niweidiol.</p>
Cyswllt	<ul style="list-style-type: none"> • gall plant a phobl ifanc gael eu bwlio ar-lein gan gyfoedion neu oedolion neu gall y rhai sy'n ceisio eu cam-drin, neu roi niwed iddynt, gysylltu â nhw. Gall hyn gynnwys siarad yn gas, gwneud sylwadau anymunol a defnyddio iaith gref, neu cael rhywun yn gofyn wrthy ch i wneud gweithgareddau rhywiol neu ofyn am wybodaeth ariannol. • mae ffactorau fel meithrin perthynas amhriodol ar-lein, seiberfwlio a chyfeillgarwch ar-lein i gyd yn dod o dan y categori yma. Cewch ragor o wybodaeth yn www.childnet.com. 	<p>Wrth ddarparu cyfleoedd i lawer o bobl newydd ymgysylltu a chwrrd, mae'n bwysig darparu lle diogel ar-lein sydd â rheolau sylfaenol clir. Mae hefyd yn debygol y bydd pobl ifanc yn rhyngweithio â phobl ar-lein nad ydynt yn eu hadnabod heb gysylltu, ac mae angen rheoli hyn yn ddiogel.</p>
Masnacheiddiwch	<ul style="list-style-type: none"> • gall hysbysebu a marchnata ar-lein wneud i blant a phobl ifanc eisiau rhai pethau a gallant ei chael hi'n anodd adnabod hysbysebion ar-lein. Gall hyn arwain at brynu'n anfwriadol ar-lein yn ogystal â phwysau i wneud hynny. 	<p>Wrth ddefnyddio llwyfannau ar-lein fel safleoedd cyfryngau cymdeithasol neu lwyfannau fideo fel YouTube, hysbysebion a hysbysebion naid yn ymddangos. Mae hyn yn berthnasol i pan fyddwch chi'n penderfynu pa blatfform i bostio eich cynnwys, yn enwedig os ydych chi'n defnyddio hysbysebu ar y cyfryngau cymdeithasol neu'n defnyddio tracio a chwcis ar eich gwefannau.</p>

Camau allweddol ar gyfer ymgysylltu â chymunedau ar-lein.

Polisiau

Mae'n bwysig fod pob sefydliad sy'n gweithio ar-lein bolisi diogelwch ar-lein. Bydd hyn yn helpu pawb i ddeall eu rôl a sut y gallant chwarae eu rhan i amddiffyn plant a'u hunain ar-lein.

Dylai unrhyw bolisi diogelwch ar-lein gael ei gyhoeddi ar yr un pryd â'ch polisiau diogelu eraill, yn ogystal ag asesiadau risg, er mwyn sicrhau eich bod yn mabwysiadu ymagwedd gydlynus. Defnyddiwch dempledi sy'n bodoli eisoes (gweler isod) a'u haddasu a'u gwneud yn berthnasol i'ch sefydliad a'r gwaith rydych yn ei wneud. Mae'n dda ymgynghori â staff, gwirfoddolwyr a'ch cymuned, yn enwedig pobl ifanc. Efallai y byddant yn amlygu meysydd nad ydych wedi ystyried, er enghraifft, unrhyw anghenion ychwanegol a allai fod ganddynt.

Wrth ddatblygu polisi, ystyriwch y canlynol:

- Pa bolisiau cyfredol sydd gennych ac a ydynt yn ddigonol i gwmpasu eich gweithgaredd ar-lein?
- Beth yw'r iaith ac ymddygiad derbyniol a ddisgwilir ar eich llwyfannau ar-lein gan eich holl staff, gwirfoddolwyr a'r rhai yr ydych yn ymwneud â hwy?
- A oes gennych chi bolisiau neu ganllawiau ar gyfer y llwyfannau rydych chi'n eu defnyddio, fel y cyfryngau cymdeithasol, fideo-gynadleda neu ddigwyddiadau byw? A yw'r canllawiau hyn yn hawdd eu cyrraedd ac yn hawdd eu deall?
- Sut ydych chi'n rheoli caniatâd a

rhannu gwybodaeth, delweddau a fideos o'ch cymuned, yn enwedig plant a phobl ifanc?

- Pwy sy'n gyfrifol am y polisi a phwy fydd yn arwain ar unrhyw benderfyniadau diogelu neu amddiffyn plant?
- A yw eich staff yn gwybod sut i ymateb os yw plentyn yn datgelu iddynt, neu os ydynt yn sylwi ar bryder diogelu drwy unrhyw fath o gyfathrebu ar-lein yn cynnwys rhyngweithio ar gyfryngau cymdeithasol, galwadau fideo, darllediadau byw neu sgysiau ar-lein?

Gweler ein [Cwmpas Ar-lein](#), offeryn hunan-adolygu i sefydlu eich darpariaeth diogelwch ar-lein. Gallwch hefyd weld y [templedi polisi diogelwch ar-lein fan hyn](#).

Mae gan NSPCC Learning restr [wirio](#) yn ogystal â'r [safonau diogelu yma](#). Gall unrhyw sefydliad sy'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc ei ddefnyddio. Mae ganddynt hefyd [dempted polisi diogelwch ar-lein](#) y gallwch ei ddefnyddio ac addasu ar gyfer eich sefydliad.

Gweler [templed asesu risg ar-lein](#) cwmni Three fel enghraifft y gallwch ei haddasu a'i theilwra i'ch sefydliad eich hun.

Gweler [safle'r ICO](#) am sut i brosesu a rheoli gwybodaeth bersonol plant.

Gweler [Cyngor yr NSPCC](#) ar beth i'w wneud os bydd plentyn yn datgelu camdriniaeth.

Cynghorion ar roi polisi ar waith:

- 1 Fel rhan o'r broses gynefino neu'r wybodaeth ddiweddaraf, sicrhewch fod yr holl staff a gwirfoddolwyr sy'n gweithio wedi darllen eich polisi neu ganllawiau ar-lein ar ddiogelwch a diogelu ar-lein.
- 2 Sicrhewch fod pawb yn deall eich rheolau ymgysylltu â'r gymuned ar gyfer gweithgaredd ar-lein – gan gynnwys staff, gwirfoddolwyr a'r rhai rydych yn gweithio gyda nhw.
- 3 Gadewch i staff, gwirfoddolwyr a'ch cymunedau wybod ble y gallant fynd am gymorth.
- 4 Dylai eich dogfennau polisi fod yn ddogfennau gweithio a byw. Adolygwch a diweddarwch pan fyddwch yn gwneud newidiadau sylweddol i'r ffordd yr ydych yn gweithio, neu os yw mater yn datblygu. Gwrandewch ar eich staff, eich gwirfoddolwyr a'ch cymuned a'u cynnwys i'ch helpu i wneud hyn.
- 5 Efallai na fydd yr hyn sy'n iawn ar gyfer prosiect neu sefydliad arall yn iawn i chi ac nid oes templed hawdd. Rydych yn adnabod y bobl yr ydych yn gweithio â hwy orau, felly ymddiriedwn yn eich arbenigedd a'ch gwytodaeth.

Mae cael datganiad i'r gynulleidfa ddarllen gyda'i gilydd fel llw yn defnyddio iaith sy'n briodol i oedran yn gweithio'n dda iawn. Mae hyn yn dangos ein bod i gyd yn buddsoddi mewn diogelu'r cyfranogwyr. Mae'r plant sy'n cymryd rhan hefyd yn deall yr hyn a ddisgwylir ganddynt o ran eu rôl o fewn y sesiwn, fel 'Dydw i ddim yn rhannu unrhyw fanylion â phobl rwyf erioed wedi'u cyfarfod mewn bywyd go iawn'.

Amgueddfa Frenhinol Greenwich

Cyngor allweddol i staff a gwirfoddolwyr

Mae gweithredu ar-lein yn ymwneud â throsglwyddo'r arfer gorau ar ddiogelu sydd gennych all-lein i mewn i'r byd rhithwir, gan wneud gweithgareddau'n ddiogel ac yn gynhwysol i bawb. Nid yw'r rhestr yma'n gynhwysfawr, ond dyma rai ystyriaethau allweddol wrth ymgysylltu â chymunedau ar-lein ar bob llwyfan.

Rhyngweithio â phlant a phobl ifanc ar-lein

Cyngor Childnet	Pam ei bod yn bwysig
<p>Cynnwys plant a phobl ifanc: Esboniwch a thrafodwch eich gweithdrefnau gyda'r bobl ifanc rydych yn gweithio gyda nhw a pham mae'n bwysig eu dilyn. Rhowch gyfleoedd iddynt gyfrannu a'ch helpu i ddatblygu eich polisiau neu ganllawiau.</p>	<p>Mae plant a phobl ifanc yn aml yn cael rheolau heb gael y cyfle i'w trafod. Yn aml bydd ganddynt hefyd lawer o syniadau da a defnyddiol.</p>
<p>Cyfrifon personol: Defnyddiwch cyfrifon gwaith yn unig, er enghraifft, ar gyfryngau cymdeithasol, a sicrhau nad yw staff, llysgenhadon a gwirfoddolwyr yn 'ffrind' nac yn ychwanegu pobl ifanc at eu rhestr cyswllt drwy eu cyfrifon personol. Os byddwch yn defnyddio gwasanaethau fel WhatsApp i gysylltu â phobl ifanc, gan gynnwys grwpiau, mae'n rhaid sicrhau fod hynny'n digwydd bob amser drwy rifau ffôn a dyfeisiau gwaith.</p> <p>Dyfeisiau: Dylai pob cyfathrebiad â phobl ifanc gael ei wneud ar ddyfais sefydliad sydd wedi'i ddiogelu gan gyfrinair. Mewn sefydliadau bach iawn neu rai heb ddyfeisiau gwaith, fe'ch cynghorir i ddefnyddio llwyfannau lle gall rhywun arall o'ch tîm fewngofnodi i arsylwi ar y sgwrs fel y mae'n digwydd.</p> <p>Rhyngweithio un-i-un: Dylech osgoi cael cyswllt diangen un-i-un gyda phlant a phobl ifanc drwy unrhyw gyfrwng ar-lein. Mewn sefyllfaoedd lle y gallai neu lle mae hyn yn digwydd, sicrhewch fod gennych ganiatâd eu rhieni neu ofalwyr a'u bod yn ymwybodol o ba bryd ac am ba hyd y byddwch yn ymgysylltu â hwy, yn ogystal â ffocws eich trafodaeth neu sesiwn. Os ydych yn anfon e-bost at blentyn neu berson ifanc, dylech bob amser gopïo aelod arall o'ch tîm i mewn i'r sgwrs ac egluro i'r person ifanc y byddwch yn gwneud hynny. Yn aml, gall pobl ifanc anghofio 'ateb pawb' pan fyddant yn ymateb, ond sicrhewch eich bod yn cadw aelodau eraill o staff yn rhan o'r sgwrs.</p>	<p>Mae hyn er mwyn diogelu plant a phobl ifanc yn ogystal â bod yn gwbl dryloyw os oes unrhyw gwynion neu faterion.</p> <p>Mae hefyd i ddiogelu staff a'r rhai y maent yn ymgysylltu â hwy, fel nad ydych yn rhannu eich gwybodaeth personol.</p> <p>Mae'n hawdd iawn i wybodaeth gael ei chefnogi a'i storio mewn llyfnydd eraill ar ein dyfeisiau personol, weithiau heb i ni sylweddoli. Wrth gyrchu, rheoli a storio data pobl ifanc mae'n rhaid i ni fod yn ofalus i'w ddiogelu.</p> <p>Mae sicrhau bod tryloywder ac atebolrwydd ar gyfer unrhyw sgwrsiau sydd gennych â phobl ifanc yn allweddol.</p>
<p>Trafodaethau grŵp: Os ydych chi'n cael trafodaethau neu sesiynau grŵp ar-lein, meddylwch am bwy sy'n cymryd rhan, beth yw eu hoedran, sut byddan nhw'n rhyngweithio ac yn adnabod ei gilydd. Mae'n bwysig iawn gosod rheolau sylfaenol. Gofynnwch i'r bobl ifanc beth maen nhw'n ei feddwl ac i'w gosod gyda chi. Sicrhewch bod yr holl gyfranogwyr yn eu hadnabod. Ni fydd pob person ifanc yr un mor hyderus i siarad mewn trafodaeth grŵp. Ceisiwch roi cymaint o wybodaeth a chwestiynau yn brydlon i bobl ifanc cyn y drafodaeth yn ogystal â'r ffyrdd eraill y gallan nhw gymryd rhan.</p>	<p>Efallai y byddwch yn cyflwyno pobl ifanc newydd i'w gilydd. Mae sut y byddant yn rhyngweithio â'i gilydd yn bwysig iawn gan y gallent ddechrau rhyngweithio y tu allan i'ch trafodaethau.</p>

Cysylltiadau pellach:

Mae [Gwaith Ieuencid Digidol](#) yn brosiect yr UE sy'n cefnogi sefydliadau i ymgysylltu â phobl ifanc ar-lein.

Gweithio fel sefydliad ar-lein

	Ein cyngor	Pam ei bod yn bwysig
Cyfrifon sefydliadol ar-lein a dyfeisiau	<p>Cyfrifon: wrth ddefnyddio platfform neu wasanaeth ar-lein newydd, sicrhewch fod eich holl staff a gwirfoddolwyr yn defnyddio cyfrifon sydd yn enw eich sefydliad ac wedi'u gosod at ddibenion proffesiynol yn unig.</p> <p>Dyfeisiau: Ceisiwch roi dyfeisiau i staff (gliniaduron, ffonau) sydd ar gyfer dibenion gwaith yn unig. Os nad yw hyn yn bosibl, dylid sefydlu canllawiau clir ar sut y byddant yn rhyngweithio ag eraill, diogelu gwybodaeth sefydliadol, data a gwybodaeth bersonol pobl eraill.</p> <p>Defnydd personol: Oni ddylid defnyddio cyfrifon rganisational at ddibenion personol, er enghraifft, defnyddio cyfrif chwyddo ar gyfer defnydd personol.</p>	<p>Diogelu enw da eich sefydliad, gwybodaeth bersonol eich staff a'ch gwirfoddolwyr, a sicrhau tryloywder ac atebolrwydd. At hynny, rydych am allu bod yn berchen ar unrhyw gynnwys neu wybodaeth sy'n cael ei greu neu ei rannu ar-lein, ac i wneud hynny, mae angen mynediad ar y sefydliad.</p>

Dolenni Defnyddiol: [Rhestr wirio defnyddio technoleg yn ddiogel – Childnet](#)

Diogelwch	<p>Cyfrineiriau: Sicrhewch fod gan eich holl gyfrifon gyfrineiriau cryf, diogel gan ddefnyddio cymysgedd o lythrennau bach a llythrennau mawr, symbolau a rhifau. Newidiwch cyfrineiriau yn rheolaidd. Peidiwch â rhannu eich cyfrineiriau na mewngofnodi gydag eraill. Sicrhewch fod cyfrineiriau yn unigryw i'r cyfrif neu'r gwasanaeth rydych yn ei ddefnyddio.</p> <p>Gweithio o bell: Os yw staff neu wirfoddolwyr yn gweithio o bell, sicrhewch fod unrhyw ddyfeisiau gwaith ar gau pan nad ydynt yn eu defnyddio a'u bod wedi'u diogelu gan gyfrinair.</p> <p>Diweddariadau: Atgoffwch eich staff a gwirfoddolwyr i ddiweddarau meddalwedd yn rheolaidd, gan y gall fod diweddariadau diogelwch newydd.</p>	<p>Mae llawer o gyfrifon yn cael eu 'hacio' gan bobl sy'n dyfalu'r cyfrinair. Os yw rhywun yn cyrchu eich cyfrif, gallent gael gafael ar wybodaeth bersonol, postio cynnwys annymunol neu gynnwys anghyfreithlon ohoni.</p> <p>Mae cau neu allgofnodi o ddyfeisiau yn sicrhau eu bod wedi'u cloi ac nad oes modd i eraill eu defnyddio, ac nad yw unrhyw gamera sydd ar y dyfais yn weithredol.</p> <p>Mae technoleg yn newid yn gyflym, felly mae'n bwysig cadw diweddarau eich meddalwedd er mwyn sicrhau bod gennych y fersiwn mwyaf diogel.</p>
------------------	---	---

Dolenni Defnyddiol: [Rheoli cyfrineiriau a chanllaw diogelwch – South West Grid for Learning](#)

Beth sydd angen i mi ei wybod am ddefnyddio cyfryngau cymdeithasol ar gyfer fy sefydliad?

Mae'r cyfryngau cymdeithasol yn ffordd effeithiol iawn o arddangos eich gwaith, yn ogystal â chael sgysiau deiniol a pharhaus gyda'ch cynulleidfaoedd a'ch cymunedau. Gallech gynnwys sesiwn holi ac ateb yn fyw ar Twitter, gofyn i'ch cynulleidfaoedd am adolygiadau, neu fynd yn fyw ar straeon Instagram. Mae hefyd yn ffordd wych o rymuso a chynnwys eich cynulleidfaoedd.

Gwnewch eich ymchwil

Meddyliwch am ba blatfform ac adnodd sydd orau i'ch sefydliad a beth rydych am ei gyflawni. Efallai bod un gwasanaeth cyfryngau cymdeithasol yn fwy addas ar gyfer eich cymunedau nag eraill. Meddyliwch am sut y gall plant a phobl ifanc ymgysylltu â'ch gweithgarwch yn y cyfryngau cymdeithasol, p'un a ydych yn eu targedu ai peidio.

Gallwch ddefnyddio cyfryngau cymdeithasol i:

- Darlledu neu hyrwyddo eich gwaith – darparu diweddariadau, arddangos eich gwaith neu gyrraedd pobl newydd.
- Cyfathrebu gyda grŵp – grŵp neu dudalen ar-lein sy'n rhannu gwybodaeth ac yn aros yn gysylltiedig - ar lawer o safleoedd gallwch ddewis pwy sy'n y grwpiau hyn a'i gyfyngu i bobl penodol.

Mae gan NCVO y [canllaw defnyddiol yma](#) ar sut i ddewis y platfform cyfryngau cymdeithasol iawn ar gyfer eich sefydliad.

Unwaith y byddwch wedi penderfynu ar y llwyfan gorau:

- Dysgwch am yr offer diogelwch a'r rheolau. Bydd gan y rhan fwyaf o lwyfannau ganolfan gymorth

Dewch o hyd i [ganllawiau cyfryngau cymdeithasol yma yng Nghanolfan Rhyngwyd Mwy Diogel y DU](#)

- Meddyliwch sut y byddwch yn cymedroli sylwadau neu ryngweithio, yn enwedig gan blant a phobl ifanc, ac os oes gennych y gallu i wneud hynny'n rheolaidd. Mae rhai gwasanaethau fel YouTube yn eich galluogi i analluogi sylwadau, er enghraifft.

Gyda'n cyfraniad ni fel cynulleidfya 5-11 oed, mae ein cyfryngau cymdeithasol yn canolbwyntio ar gyrraedd rhieni'r bobl ifanc hyn. Rydym yn defnyddio tudalen fusnes ar Instagram a thudalen fusnes ar Facebook yn hytrach na chyfrifon personol ac maent yn cael eu brandio â'n henw busnes. Rydym yn cadw swyddi'n briodol ac yn berthnasol ac nid ydym yn rhannu gwybodaeth bersonol am gyfranogwyr.

Just Curious Club

Sefydlu canllawiau

Dylai'r cynnwys rydych yn ei bostio ac yn ei rannu ar y cyfryngau cymdeithasol, yn ogystal â thôn eich llais, adlewyrchu eich gweithgareddau a'ch nodau a'ch gwerthoedd fel sefydliad.

Sicrhewch fod eich staff a'ch gwirfoddolwyr yn glir am ddisgwyliadau eich sefydliad o ran sut y dylent ymddwyn ar-lein, gan gynnwys yr hyn y maent yn ei 'bostio', 'hoffi', 'ail-rannu' neu 'ail-drydar'. Mae hyn yn arbennig o bwysig os ydych yn debygol o fod yn ymgysylltu â phlant a phobl ifanc. Ystyriwch ychwanegu defnydd o'r cyfryngau cymdeithasol at god ymddygiad neu bolisi ymddygiad eich staff neu wirfoddolwr.

Mae gan NCVO y [canllawiau hyn ar sut i greu polisi cyfryngau cymdeithasol](#).

Diogelwch a gosodiadau

Sicrhewch eich bod yn deall gosodiadau preifatrwydd unrhyw wasanaeth cyfryngau cymdeithasol rydych chi'n ei ddefnyddio. Mae gosodiadau preifatrwydd yn caniatáu i chi ddewis y gynulleidfya ar gyfer popeth rydych chi'n ei bostio neu ei rannu, yn ogystal â diffinio pa apiau neu wasanaethau eraill y gallwch eu defnyddio. Mae'n fwyaf tebygol eich bod am i gyfrif eich sefydliad fod yn gyhoeddus, ond mae'n bwysig bod yn ymwybodol o'r holl opsiynau.

Efallai y bydd eich staff yn postio o'u ffonau/tabledi eu hunain i'ch cyfrifon cyfryngau cymdeithasol fel y gallant bostio'n gyflym, yn enwedig ar lwyfannau fel Instagram neu Snapchat. Os felly, dylent ofalu eu bod yn allgofnodi o gyfrifon ar-lein y sefydliad, yn enwedig os ydynt yn gweithio o bell. Mae'n rhaid i chi gymryd camau i sicrhau unrhyw gyfrifon a dyfeisiadau sefydliadol i atal mynediad anawdurdodedig neu ddamweiniol.

Cyfryngau cymdeithasol ac ymgysylltu â phlant a phobl ifanc

Mae apiau cyfryngau cymdeithasol fel Instagram, Snapchat a Tik Tok yn hynod boblogaidd gyda phobl ifanc; hyd yn oed rhai oed cynradd. Mae'r mathau hyn o safleoedd yn caniatáu i bobl ifanc fod yn greadigol ar-lein, cadw mewn cysylltiad â'u ffrindiau, rhannu lluniau a fideos, a llawer mwy. Mae'n rhaid i chi fod yn 13 oed i ddefnyddio y rhan fwyaf o safleoedd, er bod rhai safleoedd rhyngweithiol, fel LEGO Life a PopJam, wedi'u cynllunio'n benodol ar gyfer plant iau.

Mwy o wybodaeth am [sut mae pobl ifanc yn defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol](#) a'r risgiau.

Youth Link Scotland [Canllaw ar gyfer gweithwyr ieuenctid sy'n defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol](#).

P'un a ydych yn ystyried defnyddio cyfryngau cymdeithasol i ymgysylltu'n uniongyrchol â phobl ifanc, neu i ddarlledu i gynulleidfa a allai gynnwys pobl ifanc, dylech fod yn ymwybodol bod y rhan fwyaf o safleoedd cyfryngau cymdeithasol ar gyfer y rhai 13+ oed yn unig, gyda llwyfannau fel WhatsApp yn 16+ oed. Yn aml, mae gan safleoedd cyfryngau cymdeithasol haenau ychwanegol o ddiogelwch ar gyfer defnyddwyr rhwng 13 ac 18 oed, gan gynnwys pwy all weld eu proffiliau ac anfon ceisiadau gan ffrindiau ac ati. Mae'n bwysig cydnabod er y gall llawer o blant ddefnyddio llwyfannau cyfryngau cymdeithasol o dan 13 oed, eu bod yn mynd yn groes i delerau ac amodau'r cyfrwng.

Os ydych yn ymgysylltu'n weithredol â phobl ifanc dan 13 oed, mae'n well peidio â defnyddio llwyfannau cyfryngau cymdeithasol i wneud hynny. Mae llwyfannau amgen sy'n addas i blant megis YouTube Kids. Neu gallwch ddefnyddio llwyfannau fel **Basecamp** (ar gyfer pob oedran) neu **Slack** (16+ oed yn unig) i ryngweithio ac ymgysylltu â phobl ifanc yr ydych yn trefnu gyda nhw.

Dylech ystyried:

- Dim ond cymryd rhan drwy gyfrifon sefydliadol, nid rhai personol.
- Atgoffwch bobl ifanc gall llawer iawn o bobl (boed yn rhai y maen nhw'n eu hadnabod a'i peidio) weld a chymryd llun o'r hyn y maen nhw'n ei rannu ar blatfform cyhoeddus.
- Sicrhewch bod pobl ifanc yn gwybod ble a sut y gallan nhw siarad â rhywun os ydyn nhw'n derbyn sylwadau negyddol, yn cael eu targedu neu'n gweld unrhyw gynnwys annymunol. [Gweler ein hadran adrodd er mwyn gweld lle gall pobl ifanc ofyn am gymorth.](#)

Rydym yn anfon canllawiau ar gyfer pob prosiect sy'n ymwneud â chyfryngau cymdeithasol ac yn sierhau fod pobl yn ymwybodol o adnoddau diogelu. Rydym yn monitro ein cyfryngau cymdeithasol ac yn adrodd am gyfrifon sy'n camddefnyddio ein hashnodau ac ati. Mae gennym gynlluniau cyfathrebu argyfwng ar waith ar gyfer sefyllfaoedd anodd. Mae gan ein panel ieuenctid god ymarfer ar gyfer y cyfryngau cymdeithasol a grëwyd ganddynt ar y cyd.

Kids in Museums

Creu cynnwys gyda phlant a phobl ifanc

Bydd angen i chi gael caniatâd y plentyn a'r rhiant/gofalwr er mwyn rhannu cynnwys plant a phobl ifanc ar-lein, drwy ffurflen ganiatâd neu drwy ganiatâd e-bost, er enghraifft. Sicrhewch eich bod yn adeiladu hyn i mewn ar ddechrau'r broses. Yna sicrhewch fod y plentyn yn hapus gyda'r fersiwn/golygu terfynol a gofynnwch am ganiatâd gan ei rieni/gofalwyr hefyd.

Rhai pwyntiau allweddol os ydych yn rhannu cynnwys sy'n ymwneud â phlant a phobl ifanc ar y cyfryngau cymdeithasol:

- Peidiwch â defnyddio cyfenw'r plentyn ac unrhyw wybodaeth bersonol arall.
- Dim ond trwy gyfrif swyddogol y sefydliad y dylid rhannu cynnwys plant a phobl ifanc.
- Os yw'r cynnwys sy'n cael ei greu gan bobl ifanc yn cael ei gynnal ar eu cyfrifon cyfryngau cymdeithasol personol, ac nad oes gennych eu caniatâd hwy a'u rhieni/gwarcheidwaid, peidiwch ag ail-rannu/ail-drydar.
- Er mwyn arddangos y gwaith y mae pobl ifanc wedi'i wneud, gofynnwch iddynt gyflwyno'ch hun i chi a, chyda'u caniatâd, gallwch ei rannu ar eich cyfrif sefydliadol.

Canllawiau golygyddol y BBC ar [blant a phobl ifanc fel cyfranwyr](#).

Rhestr wirio:

- **Archwiliwch y llwyfannau a'r gwasanaethau yr** ydych am eu defnyddio a sut y byddant yn gwella gwaith eich sefydliad, yn ogystal â mecanweithiau adrodd yn ôl.
- **Mae sefydlu canllawiau yn** cynnwys sut y bydd eich sefydliad yn defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol ac yn cyfathrebu'n briodol ac yn ddiogel i'ch cynulleidfaoedd.
- **Byddwch yn ymwybodol o gyfyngiadau oedran** ar y cyfryngau os ydych yn ceisio denu cynulleidfaoedd ifancach. Mae'r rhan fwyaf o wasanaethau cyfryngau cymdeithasol ar gyfer y rhai 13+ oed yn unig, gyda WhatsApp yn 16+ oed.
- **Adolygwch a gwiriwch ddiogelwch a gosodiadau'r** llwyfannau rydych chi'n eu defnyddio. Newidiwch cyfrineiriau yn rheolaidd a chynlluniwch sut y byddwch yn storio a rhannu'n ddiogel.
- **Cofiwch bennu polisiau clir ar gyfer defnydd personol**, cyfrifon a dyfeisiau ac yn arbennig ar gyfer rhyngweithio â phlant a phobl ifanc.
- **Sefydlwch broses glir ar gyfer cael cydsyniad** gan blant a phobl ifanc wrth rannu cynnwys ar y cyfryngau cymdeithasol.
- Rhannwch cynnwys sy'n ymwneud â phlant a phobl ifanc yn **ddiogel ac yn briodol**

Creu a gwylio cynnwys – delweddau a fideos

Mae tynnu lluniau a chreu ffilmiau byrion yn haws nag erioed o'r blaen. O dynnu lluniau a ffilmiau ar ffonau symudol a thabledi i greu ffilmiau hyd llawn, mae pobl ifanc yn creu cynnwys newydd cyffrous yn ddyddiol.

Er bod y naturioldeb a'r rhwyddineb yn caniatáu ar gyfer allbynnau arloesol a chreadigol, mae hefyd yn bwysig iawn bod pawb yn glir hefyd ynglŷn â'u hawliau a'u cyfrifoldebau o ran cymryd delweddau a fideos.

Cael caniatâd gweithredol a hyddysg

Sicrhewch fod eich sefydliad yn modelu'r arferion gorau o ran ceisio caniatâd gweithredol a hyddysg i rannu delweddau a fideos ar-lein yn gyhoeddus.

Cyn recordio neu dynnu lluniau pobl ifanc, neu drwy gyhoeddi neu bostio, gofawch eich bod yn deall polisi eich sefydliad a'u bod nhw a'u rhieni a'u gofawyr wedi llenwi'r ffurflenni caniatâd perthnasol. Os ydych yn gofyn i bobl ifanc gyflwyno lluniau neu fideos o'u hunain y maent wedi'u cymryd, mae'n dal yn hanfodol cael caniatâd a chadw cofnod.

Mae gan blant a phobl ifanc hefyd yr hawl i dynnu caniatâd yn ôl ar unrhyw adeg, ac mae'n dda cael proses ar waith i wneud hyn os dymunant.

Cymryd a storio cynnwys yn ddiogel

Fe'ch cynghorir i ddefnyddio dyfeisiau sefydliadol yn unig i gipio delweddau neu fideos o blant.

Ystyriwch ble y caiff fideos a delweddau eu storio a pha mor hir fyddwch yn cadw'r ffeil, sicrhewch bod hyn ar rwydwaith diogel neu USB wedi'i amgryptio, ac yna'u dileu pan nad oes eu hangen mwyach.

Meddwl am sut a ble i rannu cynnwys

Mae'n rhaid ystyried priodoldeb y ddelwedd neu'r fideo cyn ei rannu. Os bydd llun neu fideo sydd wedi'i gyflwyno yn peri pryder (neu'n anghyfreithlon o bosibl) dilynwch bolisi diogelu eich sefydliad.

Yr arfer gorau yw peidio â rhannu'r ddelwedd neu'r fideo ag enw llawn y plentyn, neu wybodaeth bersonol berthnasol arall, er mwyn diogelu eu llesiant.

Mae gan yr NSPCC [ddatganiad polisi ffotograffiaeth a ffilmio](#) y gallwch ei ddefnyddio ac addasu.

Rhestr wirio:

- Ydych chi'n cael caniatâd gweithredol gan unrhyw un rydych yn ei ffilmio neu'n tynnu lluniau, neu os yw'n cyflwyno cynnwys i chi?
- A oes proses ar gyfer sut y caiff delweddau a fideos eu cymryd, eu storio a'u cadw, yn enwedig o ran plant a phobl ifanc?
- Sut a ble mae delweddau a fideos yn cael eu rhannu? A oes gofal arbennig i beidio â rhannu gwybodaeth bersonol plant yn gyhoeddus?

Ceisiwch ei gadw'n ysgafn, Cadwch grwpiau'n fach a thrin pobl fel unigolion/crëwch amgylchedd sy'n ddymunol ac yn 'ofod diogel'. Byddwch yn hyderus ynghylch defnyddio llwyfannau newydd, ymarfer ymlaen llaw; sut i siarad mewn grŵp/atgoffa pobl sut i dawelu a dad-dawelu/ac ati. Bydd helpu pobl i ddeall sut i gyfathrebu ar-lein yn gwneud y cyfarfod/ymgysylltu ar-lein yn llai lletchwith ac yn fwy boddhaus i bawb.

Amgueddfa Cymru

Cynnal digwyddiadau byw ar-lein

O gyngherddau byw i drafodaethau panel, mae llawer o sefydliadau yn cynnal digwyddiadau byw, gweithdai, gweminarau a sesiynau holi ac ateb ar-lein. Mae llawer o fanteision i gynnal digwyddiad ar-lein. Gallwch agor eich digwyddiad i lawer mwy o bobl na fyddai yn mynychu fel arall. Gallwch hefyd ddefnyddio'r offer cymdeithasol a sgwrsio i gadw'r sgwrs am y digwyddiad a'i wneud yn fwy cynhwysol ac agored.

Wrth gynnal digwyddiad byw, mae'n bwysig meddwl am ddiogelwch aelodau eich cynulleidfa yn ogystal ag unrhyw staff, gwesteion gwadd neu artistiaid.

P'un a ydych am gyrraedd cynulleidfa ehangach gyda darllediad ffrwd fyw neu gynulleidfa fach drwy weminar, neu os ydych am flaenoriaethu cyfranogiad y gynulleidfa, mae amrywiaeth eang o lwyfannau ar gyfer gwahanol ddigwyddiadau. Bydd pa blatfform y byddwch yn ei ddewis yn dibynnu ar yr hyn yr ydych am ei gael o'r digwyddiad, pa mor rheolaidd yr ydych am ei gynnal a phwy yw eich cynulleidfa.

Wrth benderfynu ar eich llwyfan a fformat, dyma rai pwyntiau i'w hystyried:

- Beth yw oedran bwriedig eich cynulleidfa? Ydyn nhw'n cael bod ar y platfform rydych chi wedi'i ddewis? Os yw eich aelodau cynulleidfa o dan 13 oed, nid yw'n ddoeth i ddefnyddio Instagram yn fyw, er enghraifft.
- Meddyliwch a fydd unrhyw un o'ch cynulleidfa oedd yn cael ei eithrio gan y platfform neu'r offer a ddefnyddir. A ydych wedi gofyn iddynt a oes ganddynt fynediad?
- Rhoi cyfarwyddiadau clir a syml ar sut i ymuno a chymryd rhan.

Mae gan UNESCO rai cysylltiadau defnyddiol am [lwyfannau dysgu o bell](#).

Canolfan rhyngryd diogelach y DU ar [ddysgu o bell diogel](#).

Gweinyddwyr, safonwyr a chyfranwyr

Mae llawer o derminoleg wrth reoli neu gynnal digwyddiadau ac mae'r rhain yn amrywio ar draws gwasanaethau. Os ydych chi'n cynnal digwyddiad, p'un ai ar Instagram yn fyw, Zoom neu Google Hangouts, edrychwch ar y rolau gwahanol a'r pwerau sydd gennych. Er enghraifft, a allwch chi:

- Blocio, dileu neu roi gwybod am ddefnyddwyr?
- Ychwanegu neu reoli pobl newydd sy'n ymuno?
- Rhannu sgriniau a rheoli pwy arall sy'n gallu gwneud hynny?
- Tawelu cyfranogwyr, neu hyd yn oed analluogi sgwrs lafar?

Cofiwch ei dreialu gyda rhai cydweithwyr neu wirfoddolwyr a chwarae o gwmpas gyda'r gosodiadau cyn i chi wneud hynny go iawn.

Gwiriwch y llwyfan o ddewis:

Cynnal archwiliad cynhwysfawr a rhestru unrhyw fuddion posibl yn ogystal â risgiau. Meysydd i'w hystyried yw:

- Pwy sy'n gallu cael mynediad, ymuno â'r digwyddiad a sut?
- Beth yw cyfyngiad oedran y platfform? A oes rhaid i ddefnyddwyr greu cyfrif?
- A yw'r digwyddiad yn gyhoeddus neu'n gyfyngedig i'r rhai sy'n cofrestru?
- Pan fydd y digwyddiad yn cael ei gynnal, pwy all weld beth?
- A all cyfranogwyr ymuno â'r sgwrs? A yw hyn drwy feicroffon neu sgwrs fyw?
- Os ydych chi'n galluogi sgwrs fyw, a all cyfranogwyr anfon neges i'w gilydd yn breifat? A all pawb sy'n cymryd rhan weld y sgwrs, neu a ydych am ei chyfyngu?
- Pwy sy'n gallu rhannu cynnwys neu ddechrau ffrwd?

Mae yna broblemau gyda chyfranogwyr yn cael mynediad at liniadur neu WiFi ar adeg sesiwn fyw. Rydym yn cofnodi sesiynau ac yn anfon at gyfranogwyr sydd wedi cofrestru fel y gallant ymuno â'r gweithgaredd ar unrhyw adeg yn ystod yr wythnos honno.

Nerve Centre

Beth y dylai ein rheolau sylfaenol gynnwys:

Yn union fel y gallwch wneud mewn digwyddiad all-lein, sicrhewch bod diogelwch a rheolau sylfaenol clir ar gyfer eich digwyddiad. Mewn digwyddiad all-lein, efallai y byddwch yn gorfod rhoi gwybod am yr holl allanfeydd tân a'r toiledau -meddyliwch beth yw'r fersiwn rhithwir!

- A oes gan eich staff le diogel a phriodol i rannu ffrydiau fideo byw sydd heb wrthrychau amhriodol/gwybodaeth bersonol yn weladwy?
- Os ydych yn rhannu eich sgrîn, a ydych yn hyderus nad oes unrhyw beth ar eich sgrîn sy'n amhriodol neu'n rhoi gwybodaeth nad ydych am ei rhannu (er enghraifft, gwybodaeth bersonol)?
- Os ydych chi'n gweithio gyda phlant neu bobl ifanc, meddyliwch sut y byddan nhw'n cael eu goruchwyllo yn ystod y galwadau. Ydych chi eisiau i rieni a gofalwyr aros yn yr ystafell? A ydych yn gofyn iddynt gymryd yr alwad mewn gofod a rennir gydag aelodau eraill o'r teulu, megis ystafell fyw yn hytrach na'r ystafell wely?
- Cyfathrebu'n glir pa fath o iaith ac ymddygiad sy'n ddisgwylidig ac yn dderbyniol. Er enghraifft, gallech atgoffa rhieni a gofalwyr yn garedig i sicrhau bod eu plant a phobl ifanc wedi gwisgo'n briodol os ydynt yn dod ar y sgrîn. Efallai y byddwch hefyd am ddechrau'r sesiwn gan atgoffa pawb sydd ar y sesiwn a bod yn ymwybodol o'u haith, yn enwedig os oes plant bach yn bresennol.

- Bod yn gadarn ac yn glir ynghylch unrhyw gosbau os bydd eich gwylwyr yn torri unrhyw un o'ch canllawiau ac yn egluro bod angen diogelu'ch cymuned.
- Efallai y bydd eich platfform yn caniatáu i gyfranogwyr anfon neges uniongyrchol at westeiwr os oes ganddynt bryder. Os ydych yn cynnal grŵp mawr, efallai y byddwch am dynnu eu sylw at swyddogaethau rhybuddio/adrodd yn ôl y safle.
- Meddyliwch sut y byddwch yn rheoli'r risg o gofnodi a chymryd lluniau. Os ydych yn recordio'r digwyddiad, rhowch wybod i'ch holl wylwyr.
- Os yw'r digwyddiad yn gyhoeddus lle nad ydych yn adnabod aelodau eich cynulleidfa, atgoffwch eich gwylwyr mai dyma'r achos ac i ddod atoch chi neu adrodd i'r darparwr gwasanaeth os oes ganddynt unrhyw bryderon am wylwr arall. Mae hyn yn arbennig o bwysig os yw plant ac oedolion yn rhyngweithio ar-lein drwy eich digwyddiad.

Mae gan Childnet y cyngor defnyddiol yma ar gyfer gweithwyr proffesiynol sy'n gweithio gyda phobl ifanc ar [ffrydio](#) byw a [sgwrs fideo a gwe-gamerâu](#). Efallai y byddwch am roi rhywfaint o gyngor a chymorth i'r bobl ifanc rydych yn gweithio gyda nhw.

Rydym yn tynnu pob sgwrs breifat ac eithrio ar gyfer sgwrs breifat i gynnal y sesiwn. Mae 3 aelod o staff yn monitro'r sesiwn. Un i arwain y sesiwn ac un i fonitro'r iaith yn yr ystafell sgwrsio gyhoeddus. Mae'r trydydd aelod yn gweithio fel cyswllt rhwng y gynulleidfa a'r hwylusydd, gan gadw golwg am unrhyw bryderon neu gyfleoedd i gynnwys y cyfranogwyr yn y sesiwn drwy'r ystafell sgwrsio gyhoeddus. Gosodir rheolau cyn dechrau'r sesiwn drwy e-bost ac yn y rheolau ar y dechrau. Mae'r sefydliad wedi llunio asesiad risg a pholisi i ddangos i'r staff y prosesau ar gyfer ymateb i ddigwyddiad sy'n ymwneud â'r ystafell sgwrsio.

Amgueddfa Frenhinol Greenwich

Sicrhau bod gennych y gallu i reoli'r digwyddiad

Os yn bosibl, bydd o leiaf dau o bobl yn rheoli digwyddiad bob amser - un i gyflwyno/arwain ac un i reoli'r ystafell sgwrsio a datrys problemau. Os ydych chi'n defnyddio ystafelloedd 'caeedig' neu alwadau ar lwyfannau fel Zoom neu Skype a gweithio gyda phlant a phobl ifanc, ceisiwch beidio â chael eich gadael ar eich pen eich hun gyda pherson ifanc yn yr ystafell sgwrsio neu alwad.

Trafodwch a sicrhewch eich bod yn cytuno ymlaen llaw beth fydddech chi'n ei wneud pe bai'r digwyddiad yn cael ei darfu neu ei hacio a phwy sy'n gyfrifol am gymryd y camau hynny a'i gyflawni. Efallai y bydd yn rhaid iddynt weithredu'n gyflym iawn. Os oes unrhyw beth yn digwydd lle rhennir cynnwys anghyfreithlon neu niweidiol iawn, y ffordd orau o weithredu fel arfer yw cau'r digwyddiad. Bydd eich cynulleidfaoedd yn gwerthfawrogi eich bod yn cymryd ymddygiad o'r fath o ddifrif, yn hytrach na cheisio parhau. Gallwch bob amser gysylltu gyda'ch cynulleidfaoedd ac egluro eich gweithredoedd er mwyn eu cadw'n ddiogel.

Mae sesiwn holi ac ateb yn ffordd gynhwysol o ennyn diddordeb eich cynulleidfaoedd a sicrhau bod y digwyddiad yn ysgogol ac yn ddiddorol. Sicrhewch bod gennych aelod penodol o staff sy'n rheoli ac yn cymedroli hyn, gyda breintiau gweinyddwr neu gymedrolwr, fel y gallant helpu'r cwestiynau i gadw at y pwnc. Os yw defnyddwyr yn tarfu'n fwriadol ar safle cyhoeddus fel Facebook yn fyw, efallai y byddai'n well peidio â rhyngweithio â hwy, ond postio negeseuon a chynnwys fel nad oes modd gweld y sylwadau. Gallwch hefyd roi gwybod i'r defnyddiwr am y platfform neu'r safle.

Rhestr wirio:

- Sut ydych chi wedi penderfynu ar y platfform a ddewiswyd gennych ac a ydych yn ymwybodol o'r gwahanol osodiadau a rheolaethau?
- A oes digon o gapasiti i reoli a chymedroli eich digwyddiad byw yn ddiogel?
- A oes rheolau sylfaenol ar gyfer eich digwyddiad byw a chyfarwyddiadau clir ynghylch ble y gall eich gwylwyr fynd os oes ganddynt bryderon neu gwynion?

Adrodd ac ymateb

Mae'n hanfodol bod pawb yn eich sefydliad yn gwybod beth i'w wneud, a'u bod yn gyfforddus i adrodd yn ôl amdano, os bydd pryderon am ddiogelu ar-lein yn codi.

Lle gall pobl ifanc gael cefnogaeth

Mae'n hanfodol bod plant a phobl ifanc yn cael eu hatgoffa'n rheolaidd o ble y gallant gael cymorth a help. Hyd yn oed os nad yw'r hyn y maent yn yn eu profi yn bryder diogelu, efallai y bydd angen cefnogaeth a chymorth arnynt o hyd. Os yw person ifanc yn gofidio am unrhyw beth yn ymwneud â'i hun neu ffrind, mae rhai lleoedd allweddol y gallan nhw fynd atynt i gael cymorth. Anogwch nhw i siarad ag oedolyn y maen nhw'n ymddiried ynddynt.

Mae sefydliadau i gyfeirio plant a phobl ifanc yn cynnwys:

- [ChildLine](#) - cymorth anhysbys am ddim i rai dan 19 oed Gallwch ffonio 0800 1111 neu sgwrsio ar-lein.
- [The Mix](#) - cymorth anhysbys am ddim i rai dan 25 oed. Gallwch ffonio 0808 808 4994 neu sgwrsio ar-lein.
- [Childnet](#) - gall pobl ifanc 11-18 oed ddod o hyd i ddolenni i linellau cymorth eraill, am safleoedd a gwasanaethau.
- [Young Minds](#) – yn rhoi cymorth gydag iechyd meddwl a llesiant.
- [Report Harmful Content](#) - gall unrhyw un 13+ oed gael gwybod am gynnwys niweidiol i roi gwybod am bryderon os ydynt yn anhapus gyda'r ffordd y mae safle ar-lein neu wasanaeth wedi trin eu hadroddiad

Eich paratoi i ymateb yn effeithiol

Os bydd plentyn yn datgelu rhywbeth i aelod o'ch staff, neu os yw'n sylwi ar broblem ei hun, yn gysylltiedig â'r rhyngwrwyd neu'r defnydd o dechnoleg, yna gellir dilyn yr un gweithdrefnau adrodd a ddefnyddiwyd ar gyfer unrhyw ddigwyddiad diogelu heb gysylltu. Bydd cael eich paratoi a bod â pholisïau priodol ar waith yn eich helpu i ymateb yn effeithiol. Mae'r cwestiynau allweddol i roi sylw iddynt yn cynnwys:

- A oes proses adrodd glir a hawdd ei defnyddio ar waith ar gyfer staff, sy'n hysbys ac yn cael ei defnyddio'n eang lle bo'n briodol?
- A yw eich cynulleidfaoedd, yn enwedig plant a phobl ifanc, yn ymwybodol o'r hyn y gallant ei wneud os yw rhywbeth ydych yn cynnal neu'n chosi pryder ar-lein neu'n eu poeni mewn unrhyw ffordd?
- A gaiff adroddiadau eu cofnodi, gweithredu arnynt a'u monitro?
- A yw eich holl staff, gwirfoddolwyr a chynulleidfaoedd yn gwybod beth fyddai'n digwydd pe bai eu hymddygiad ar-lein yn mynd yn groes i'ch canllawiau, ac a ydynt yn gwybod ble i ddod o hyd i'r canllawiau hyn?
- A yw eich sefydliad yn cyfeirio rhagor o gymorth a chefnogaeth i blant a phobl ifanc os yw'n briodol?

Dwysáu pryder diogelu

Yn dilyn eich gweithdrefnau diogelu, efallai y bydd angen i chi ddwysáu eich pryderon i'r sefydliadau hyn:

- Meithrin perthynas amhriodol ar-lein neu ymddygiad anghyfreithlon arall - os oes rhywun sy'n ymddwyn yn amheus ar-lein tuag at blentyn, dylech mewngyfyng gysylltu â'r gwasanaethau brys drwy ffonio 999, neu wneud adroddiad fel arall i [Orchymyn CEOP yr Asiantaeth Troseddau Cenedlaethol](#).
- Dylid adrodd am gynnwys cam-drin plant yn rhywiol ar-lein i'r [Internet Watch Foundation \(IWF\)](#). Peidiwch â chadw neu rannu'r cynnwys hwn gydag eraill gan ei bod yn drosedd i feddu ar gynnwys cam-drin plant neu ei rannu.
- Dylai cynnwys ar-lein sy'n annog casineb ar sail hil, crefydd a chyfeiriadedd rhywiol gael ei adrodd i [True Vision](#), sy'n mynd i'r afael â phob math o drosedd casineb, gan gynnwys y rhai ar sail anabledd a hunaniaeth drawsryweddol.
- I adrodd am gynnwys niweidiol nad yw'n anghyfreithlon gallwch gael cyngor a chefnogaeth o [gynnwys niweidiol yn yr adroddiad](#). Gallwch hefyd gyflwyno adroddiad iddynt, os ydych eisoes wedi cyflwyno adroddiad i wasanaeth ar-lein ac nad ydych yn hapus gyda'r canlyniad.
- Os ydych chi am wneud cwyn am hysbyseb, rhaglen deledu neu radio, ffilm, papur newydd, cylchgrawn, gêm fideo neu fath arall o gynnwys sy'n anaddas i blant yn eich barn chi, gallwch roi gwybod amdano drwy [ParentPort](#).
- Gallwch adrodd am gynnwys sy'n gysylltiedig â therfysgaeth drwy gysylltu ag [Uned Atgyfeirio Rhynggrwyd Gwrthderfysgaeth yr Heddlu drwy](#).

Efallai taw yr oedolion sy'n arwain y sesiynau yw'r unig oedolion dibynadwy sy'n cadw mewn cysylltiad â'r pobl ifanc yma sy'n profi pryder neu straen, neu'n dod i delerau â salwch neu hyd yn oed wedi colli pobl y maent yn eu hadnabod. Ni allwn ddisgwyl i'n tîm fod yn gwnselwyr dros nos, ond maent am wella sgiliau eu dealltwriaeth o iechyd meddwl pobl ifanc, sut i'w cefnogi mewn ffyrdd ymarferol, a ble i'w cyfeirio os oes unrhyw faterion difrifol yn codi.

Curious Minds

Llinell gymorth diogelwch ar-lein i weithwyr proffesiynol (POSH)

Os ydych yn sefydliad a bod gennych bryder diogelu ar-lein ynglŷn â phlentyn, gallwch gysylltu â llinell gymorth diogelwch ar-lein gweithwyr proffesiynol. Gallant eich cefnogi a'ch cynghori ar y ffordd orau o weithredu.

Trwyddedwyd y gwaith hwn o dan drwydded ryngwladol priodoliad [Creative Commons 4.0](#).

Sgiliau Digidol ar gyfer Treftadaeth: Gweithio gyda Phlant a Phobl Ifanc Ar-lein (2020)
gan [Childnet International](#) ar gyfer [Cronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol](#).